

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувач ступеня доктора філософії Гук Юліан Володимирович, 1996 року народження, громадянин України, освіта вища: закінчив у 2021 році Західноукраїнський національний університет, отримав диплом магістра за спеціальністю менеджмент.

Разова спеціалізована вчена рада ДФ 58.082.123, утворена наказом Західноукраїнського національного університету, Міністерства освіти і науки України, м. Тернопіль від 17 червня 2026 року № 401 у складі:

Голови разової

спеціалізованої вченої ради

-

Рецензентів -

Зварич Ірини Ярославівни, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри міжнародної економіки Західноукраїнського національного університету.

Ліщинський Ігор Орестович, доктор економічних наук, професор кафедри міжнародної економіки Західноукраїнського національного університету.

Охота Віталій Іванович, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного туризму та готельного бізнесу Західноукраїнського національного університету.

Горіна Ганна Олександрівна, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри технологій в ресторанному господарстві, готельно-ресторанної справи та туризму, Криворізького національного університету.

Журба Ігор Євгенович, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри туризму та готельно-ресторанної справи, Хмельницького національного університету.

на засіданні 11 серпня 2026 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 05 – «Соціальні та поведінкові науки» Гуку Юліану Володимировичу на підставі публічного захисту дисертації «Організаційно-економічні механізми асиметричного згладжування просторової поляризації в міжнародному туризмі» за спеціальністю 051 – «Економіка».

Дисертацію виконано у Західноукраїнському національному університеті Міністерства освіти і науки України, м. Тернопіль.

Науковий керівник Оливко Оксана Андріївна, кандидата економічних наук, доцента кафедри міжнародного туризму та готельного бізнесу Західноукраїнського національного університету

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису, що відповідає вимогам пункту 6 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (зі змінами). Робота містить нові науково обґрунтовані результати проведених здобувачем досліджень, спрямованих на розв'язання конкретного наукового завдання, що має істотне значення для галузі знань 05 – «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 051 – «Економіка». Дисертацію виконано державною мовою, оформлено відповідно до вимог МОН, обсяг основного тексту відповідає освітньо-науковій програмі закладу та специфіці спеціальності.

Наукові результати, що характеризують новизну проведеного дослідження, полягають у такому:

вперше:

сформовано модель організаційно-економічного механізму асиметричного

згладжування просторової поляризації туристичної діяльності, яка, на відміну від існуючих підходів, інтегрує функціональні, інституційні та просторові елементи розвитку туристичних дестинацій на основі принципу керованого перерозподілу туристичних потоків між полюсами та периферією зі збереженням конкурентоспроможності центрів-лідерів, спирається на теорію стейкхолдерів;

удосконалено:

методичний підхід до оцінювання рівня концентрації туристичних потоків шляхом запровадження індексу просторової поляризації туризму (TSPI), що обчислюється як сума квадратів часток дестинацій у загальному туристичному потоці та, на відміну від існуючих підходів, дозволяє кількісно зіставляти ступінь поляризації туристичних систем різних країн і використовуватися як цільовий індикатор державної політики розвитку туризму;

концептуальний підхід до регулювання просторового розвитку міжнародного туризму, який, на відміну від підходів симетричного вирівнювання, базується на ідеї керованого перерозподілу туристичних потоків між полюсами та периферією із застосуванням взаємопов'язаних груп економічних, інституційних та інфраструктурних інструментів;

– понятійно-категоріальний апарат дослідження, зокрема уточнено зміст понять «туристичний полюс», «просторова поляризація туристичної діяльності», «асиметричне згладжування просторової поляризації», що, на відміну від існуючих підходів, враховує взаємозв'язок економічних, інституційних та інфраструктурних факторів розвитку туристичних дестинацій;

– теоретичні підходи до формування організаційно-економічних механізмів розвитку туристичних територій, що базуються на поєднанні кластерного підходу, концепції полюсів зростання та принципів збалансованого просторового розвитку з урахуванням впливу овертуризму;

набуло подальшого розвитку:

теоретичні положення щодо впливу глобалізаційних процесів на формування просторової структури міжнародного туризму, що дозволило визначити закономірності концентрації туристичних потоків у межах окремих центрів та обґрунтувати закономірність появи феномену овертуризму у системах без механізмів асиметричного регулювання;

– наукові підходи до забезпечення збалансованого розвитку туристичних дестинацій на основі використання організаційно-економічних інструментів стимулювання розвитку периферійних територій з одночасним збереженням конкурентоспроможності центрів-полюсів;

– методичні засади формування стратегій розвитку туристичних територій з урахуванням принципів сталого розвитку та ефективного використання туристичного потенціалу, апробовані на прикладі Карпатського туристичного регіону України.

Зміст дисертаційної роботи відповідає темі дослідження та спеціальності 051 – економіка.

Пропозиції, сформульовані у дисертації, використано у практичній діяльності: ТОВ «Готельно-ресторанний комплекс „Паллада“» (м. Тернопіль) (довідка № 000734 від 4 квітня 2025 р.); Управління стратегічного розвитку міста Тернопільської міської ради (довідка № 40/2 від 12 травня 2026 р.); Департаменту культури та туризму Тернопільської обласної військової адміністрації (довідка про впровадження результатів дисертаційної роботи).

Результати дослідження відображені в науково-дослідних роботах Західноукраїнського національного університету, зокрема: «Інноваційні підходи до управління персоналом у контексті подолання просторової асиметрії розвитку туристичної галузі» (2025 р.; 0125U004057). Особистий внесок автора полягає в обґрунтуванні теоретико-методичних положень і практичних рекомендацій щодо формування організаційно-економічних механізмів асиметричного згладжування просторової поляризації в міжнародному туризмі.

Основні положення і висновки дисертації опубліковані у 9 наукових працях, у тому числі: 5 статей у наукових фахових виданнях України, включених до міжнародних наукометричних баз, та публікації у збірниках тез доповідей конференцій апробаційного характеру:

1. Гук Ю.В., Гуменюк Ю.П. Просторова рефлексія туристичної дестинації. Європейська економіка. Тернопіль: ЗУНУ, 2024. Том 23, № 1. С. 139–154. (0,5 д.а./0,3 д.а. авт. внесок: обґрунтовано поняття просторової рефлексії туристичної дестинації, здійснено аналіз фізико-географічних характеристик місць призначення, побудовано рисунок і таблицю) DOI: <https://doi.org/10.35774/jee2024.01.131>
URL: <https://jeej.wunu.edu.ua/index.php/enjee/article/view/1745/1715>
ISSN 2519-4070 ISSN 2519-4089 (English electronic version)
2. Гук Ю.В., Гуменюк Ю.П. Просторова ідентифікація туристичного полюсу. Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. Серія економічна. Серія юридична. 2024. Випуск 41. С. 4–14. (0,6 д.а./0,3 д.а. авт. внесок: визначено сутність туристичного полюсу як географічного простору концентрації атракцій і засобів поселення, розроблено методику просторової ідентифікації полюсу, проаналізовано вплив антропогенного навантаження, сформульовано висновки) DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.11439739>
URL: https://zenodo.org/records/11439739?preview_file=4-14.pdf
3. Гук Ю.В. Діагностика інституціонального згладжування просторової поляризації надання туристичних послуг. Інноваційна економіка. 2025. № 2 [102]. С. 55–65. (1,1 д.а.) DOI: <https://doi.org/10.37332/2309-1533.2025.2.6>
URL: <https://inneco.org/index.php/inneco/en/article/view/1502/1651>
4. Гук Ю.В. Просторова рефлексія міжнародних туристичних потоків. Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Економіка. 2025. Вип. 28. С. 36–47. (0,9 д.а.) DOI: <https://doi.org/10.34079/2518-1394-2025-15-29-36-47>
URL: <https://visnyk.mu.edu.ua/index.php/economics/article/view/394/388>
5. Гук Ю.В., Гуменюк Ю.П. Spatial Polarization in the System of International Tourism. London Journal of Research in Management & Business. 2024. Volume 24, Issue 5, Compilation 1.0. P. 15–27.
URL: <https://journalspress.uk/index.php/LJRM/article/view/1018>
Публікації апробаційного характеру
6. Гук Ю.В. Аспекти просторової поляризації в міжнародному туризмі. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Перспективи індустрії гостинності та міжнародного бізнесу: світові тенденції та національні пріоритети», 18–19 травня 2023 р. С. 36. (0,1 д.а.)
7. Гук Ю.В., Гуменюк Ю.П. Теоретичне обґрунтування зв'язків між туризмом та економічним розвитком. Маркетингові та організаційні механізми повоєнного розвитку галузі гостинності та туризму України. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. Харків, 14–15 листопада 2023 р. Частина 2. Харків: Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т», 2023. С.41 - 43 (0,1 д.а.)
URL: https://web.kpi.kharkov.ua/tourism/wp-content/uploads/sites/78/2023/11/Zbirnyk_tez_dopovidej_konferentsiyi_CHastyna_2.pdf
8. Гук Ю.В. Екотехнології та сталий туризм. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні напрямки розвитку індустрії гостинності та міжнародного бізнесу». Тернопіль: ЗУНУ, 24–26 травня 2024 р. С.24-25 (0,1 д.а.)
9. Гук, Ю. . Особливості асиметричного згладжування просторової поляризації туристичної діяльності. Collection of Scientific Papers «SCIENTIA», (August 22, 2025; Bern, Switzerland), 12–14. URL: <https://previous.scientia.report/index.php/archive/article/view/2912> (0,1 д.а.)

У дискусії взяли участь (голова, рецензенти, офіційні опоненти, інші присутні) та висловили зауваження:

Голова ради: **Зварич Ірина Ярославівна**, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри міжнародної економіки Західноукраїнського національного університету. – зауваження - немає

Рецензент: **Лішинський Ігор Орестович**, доктор економічних наук, професор кафедри міжнародної економіки Західноукраїнського національного університету. – зауваження:

Потребує додаткового обґрунтування авторське бачення щодо адаптивності та стійкості запропонованого організаційно-економічного механізму в умовах дії глобальних екзогенних шоків (зокрема, безпекових криз, пандемій, кліматичних змін), які здатні радикально та форсовано трансформувати географію міжнародного туризму. Вважаємо, що імплементація виміру резилієнтності (життєстійкості) туристичного простору до архітекτονіки дослідження суттєво посилює його загальний прогностичний потенціал.

Науковий інтерес викликає імпліцитне припущення здобувача щодо апріорної доцільності залучення периферійних територій до туристичного обігу. З огляду на те, що окремі локації можуть мати обмежену екологічну та соціокультурну місткість або не мати сформованого суспільного запиту на туристифікацію, існує ризик екстенсивного відтворення ефектів овертуризму на периферії, що потребує визначення чітких превентивних інструментів та запобіжників.

Наукову та практичну цінність роботи підсилило б більш чітке позиціонування авторських теоретико-методологічних положень у контексті сучасного глобального порядку денного, зокрема Цілей сталого розвитку ООН та стратегічних орієнтирів трансформації туристичної екосистеми Європейського Союзу. Це дозволило б забезпечити запропонованим галузевим механізмам додаткове міжнародне інституційне підґрунтя.

Рецензент: **Охота Віталій Іванович**, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри міжнародного туризму та готельного бізнесу Західноукраїнського національного університету – зауваження:

Прикладне застосування індексу TSPI посилює б інтерпретаційна шкала — обґрунтовані порогові значення, за якими країну, регіон чи місто можна відносити до низького, середнього або високого рівня просторової поляризації туризму; наразі інтерпретація значень індексу здійснюється автором переважно у порівняльному контексті.

Ширшого розкриття заслуговує потенціал цифровізації як інструменту асиметричного згладжування: можливості смарт-дестинацій, платформ бронювання та аналітики великих даних для моніторингу навантаження і перенаправлення туристичних потоків у роботі окреслено, однак не деталізовано.

Опонент: **Горіна Ганна Олександрівна**, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри технологій в ресторанному господарстві, готельно-ресторанної справи та туризму, Криворізького національного університету - зауваження:

Розроблена модель організаційно-економічного механізму асиметричного згладжування просторової поляризації характеризується комплексністю та логічністю побудови. Проте окремі елементи механізму потребують більш детального обґрунтування щодо інструментів реалізації, джерел фінансування та відповідальних суб'єктів управління.

Автор справедливо наголошує на необхідності активізації туристичного освоєння периферійних територій. Водночас у дисертації недостатньо уваги приділено оцінюванню потенційних екологічних наслідків таких процесів та питанням забезпечення балансу між економічними й природоохоронними цілями розвитку туризму.

У дисертації значна увага приділена ролі просторових факторів розвитку міжнародного туризму. Разом із тим вплив сучасних цифрових технологій та використання штучного інтелекту як інструментів регулювання туристичних потоків висвітлено недостатньо повно, хоча ці фактори дедалі більше визначають просторову організацію туристичної діяльності.

Опонент: **Журба Ігор Євгенович**, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри туризму та готельно-ресторанної справи, Хмельницького національного університету - зауваження:

Уперше обґрунтовано концептуальний підхід до асиметричного згладжування просторової поляризації як керованого процесу перерозподілу туристичних потоків, інвестиційної активності та інфраструктурного навантаження, спрямованого на «розвантаження» уражених надмірним туризмом DESTINACIЙ та «втягування» периферійних територій у надання туристичних послуг.

Удосконалено індекс просторової поляризації туризму (TSPI), обчислюваний на основі індексу Герфіндала, що дозволяє кількісно вимірювати ступінь концентрації туристичної активності на різних рівнях просторової агрегації та здійснювати міжкрайнові порівняння.

У тексті паралельно вживаються терміни «надмірний туризм» і «овертуризм», а також назви UNWTO та UN Tourism; доцільно уніфікувати термінологію. Зазначене зауваження має редакційний характер.

Результати відкритого голосування:

«За» - 5 членів ради,

«Проти» - немає,

«Утримались» - немає.

На підставі результатів голосування спеціалізована вчена рада ДФ 58.082.123 присуджує Гуку Юліану Володимировичу ступінь доктора філософії з галузі знань 05 – «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 051 – «Економіка».

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої вченої ради

Ірина ЗВАРИЧ